Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

Komputeryzacja i informatyzacja archiwów

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów archiwistyka, zarządzanie dokumentacją i infobrokerstwo **Specjalność** - **Jednostka organizacyjna** Instytut Historii i Archiwistyki **Poziom studiów** I stopnia **Forma studiów** studia stacjonarne **Profil studiów** ogólnoakademicki	**Cykl dydaktyczny** 2024/25 **Forma weryfikacji uzyskanych efektów uczenia się** Zaliczenie bez oceny **Języki wykładowe** polski **Obligatoryjność** Obowiązkowy **Blok zajęciowy** Przedmioty ogólne/obligatoryjne

Koordynator zajęć	Monika Cołbecka
Prowadzący zajęcia	Monika Cołbecka

Okres Semestr 5	**Forma weryfikacji uzyskanych efektów uczenia się** Zaliczenie bez oceny **Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia** • Ćwiczenia laboratoryjne: 15, Zaliczenie bez oceny	**Liczba punktów ECTS** 1

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Celem zajęć jest zapoznanie studentów z podstawowymi zagadnieniami dotyczącymi komputeryzacji i informatyzacji w archiwach. Studenci poznają historię komputeryzacji archiwów, a także podstawowe, bieżące problemy związane z użyciem technologii informatycznych, min. retrokonwersja, digitalizacja, cyfryzacja i standardy opisu archiwalnego.

Wymagania wstępne

Podstawowa znajomość terminologii archiwalnej.
Student otrafi wykorzystywać podstawową terminologię archiwalną, posiada umiejętność obsługi komputera oraz umie korzystać z serwisów internetowych związanych z działalnością archiwów.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy:			
W1	Zna teorię i metodykę z zakresu archiwistyki i zarządza-nia dokumentacją, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki cyfryzacji archiwów	K_W01	Prezentacja, Aktywność, Udział w dyskusji
W2	W zaawansowanym stopniu zna zasady organizacji i funkcjonowania archiwów w środowisku cyfrowym	K_W05	Prezentacja, Aktywność, Udział w dyskusji
Umiejętności:			
U1	Swobodnie porusza się w środowisku wirtualnym, w sposób prawidłowy wyszukując, oceniając, selekcjonując, przetwarzając, opracowując i udostępniając informacje	K_U02	Prezentacja
U2	Wykonuje określone czynności związane z pracą w archiwum w środowisku cyfrowym	K_U01	Prezentacja, Aktywność
Kompetencji społecznych:			
K1	Student rozumie wpływ cyfryzacji życia społecznego na współczesne archiwa	K_K01	Prezentacja, Aktywność, Udział w dyskusji
K2	Rozumie odpowiedzialność wykonywanej przez siebie pracy na rzecz społeczeństwa	K_K01	Prezentacja, Aktywność, Udział w dyskusji

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Historia komputeryzacji archiwów	W1, W2	Ćwiczenia laboratoryjne
2.	Zakres współpracy archiwisty i informatyka	K1, K2	Ćwiczenia laboratoryjne
3.	Witryny internetowe jako wizytówki archiwów polskich i zagranicznych	W2, U1, U2	Ćwiczenia laboratoryjne
4.	Cyfryzacja i digitalizacja w archiwach	W1, U1, K2	Ćwiczenia laboratoryjne
5.	Program retrokonwersji w archiwach państwowych	W2, U1, K1	Ćwiczenia laboratoryjne
6.	Polskie i międzynarodowe standardy opisu archiwalnego	W1, U2	Ćwiczenia laboratoryjne
7.	Archiwizacja Internetu	W2, K1, K2	Ćwiczenia laboratoryjne

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
8.	Integracja baz danych i systemów informatycznych w Polsce i na świecie	W2, U2, K1	Ćwiczenia laboratoryjne
9.	Jakie zmiany w archiwach przyniosła pandemia COVID-19	U1, K1, K2	Ćwiczenia laboratoryjne

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Ćwiczenia laboratoryjne	Wykład, Dyskusja, Projekt, Praca w grupie

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Ćwiczenia laboratoryjne	Przedmiot kończy się zaliczeniem bez oceny. 1. Aktywność; 2. Przygotowanie w grupach prezentacji dot. wybranego zagadnienia: • Witryny internetowe jako wizytówka polskiego archiwum państwowego; • Witryny internetowe jako wizytówka wybranych archiwów zagranicznych; • Cyfryzacja i digitalizacja w archiwach; • Program retrokonwersji w archiwach państwowych; • Międzynarodowe standardy opisu archiwalnego; • Polskie standardy opisu archiwalnego; • Archiwizacja Internetu; • Sztuczna inteligencja w archiwach • Integracja baz danych i systemów informatycznych w Polsce i na świecie. • Jakie zmiany w archiwach przyniosła pandemia COVID-19. Maksymalnie 1 nieobecność, a każda kolejna, po usprawiedliwieniu odrabiana na dyżurach (więcej niż 30% nieusprawiedliwionych nieobecności skutkuje niezaliczeniem kursu).

Literatura

Obowiązkowa

1. B. Ryszewski, Problemy komputeryzacji archiwów, Toruń 1994.
2. A. Laszuk, Stan informatyzacji archiwów państwowych, „Archeion”, t. 107 (2004), s. 171-200.
3. Symposia Archivistica, t. 1. Zasada strukturalna jako podstawa opisu archiwaliów w zintegrowanych systemach informacji archiwalnej, red. R. Leśkiewicz i A. Żeglińska, Warszawa 2015 (wybrane artykuły).
4. Symposia Archivistica, t. 2. Komputeryzacja i digitalizacja w archiwach, red. R. Leśkiewicz i A. Żeglińska, Warszawa 2016 (wybrane artykuły).
5. Symposia Archivistica, t. 3. Standaryzacja opisu archiwalnego, red. J. Bednarek i P. Perzyna, Warszawa 2016 (wybrane artykuły).
6. Symposia Archivistica, t. 4. Problemy archiwalnego opisu informacyjnego, red. W.Chorążyczewski i A. Rosa, Warszawa 2017 (wybrane artykuły).
7. Symposia Archivistica, t. 5, Problemy archiwalnych systemów informatycznych, red. J. Bednarek i P. Perzyna, Warszawa-Łódź 2019 (wybrane artykuły).

Dodatkowa

1. M. Cołbecka, Oferta archiwów w Internecie w zakresie kształcenia użytkowników, [w:] Historia a media. Studium selektywne, Popularyzacja nauk historycznych – teoria i praktyka. Zbiór studiów, red. D. Gołaszewska-Rusinowska, M. Mielewska, T. Sińczak, Toruń 2018, s. 65-80.
2. M. Cołbecka, Współczesna informacja archiwalna w Internecie, [w:] Archiwa - zwierciadła czasu, skarbnice pamięci: pamiętnik VIII Powszechnego Zjazdu Archiwistów Polskich, Łódź 7-9 września 2022 roku. T. 2, red. P. Gut, W. Nowosad i P. Pietrzyk, Warszawa 2024, s. 53–64.
3. Strategia digitalizacji zasobu archiwów państwowych na lata 2018-2023, s. 5, będąca załącznikiem do Zarządzenie Nr

79 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z 25 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia Strategii digitalizacji zasobu archiwów państwowych na lata 2018-2023. (nieobowiązująca od 2021 r.)
4. Zarządzenie nr 14 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 31 sierpnia 2015 r. w sprawie digitalizacji zasobu archiwalnego archiwów państwowych Zarządzenie nr 24 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 20 grudnia 2024 r. zmieniające zarządzenie w sprawie digitalizacji zasobu archiwalnego archiwów państwowych
5. Strategie działalności Archiwów Państwowych (https://www.gov.pl/web/archiwa/sprawozdanie-z-dzialalnosci-archiwow-panstwowych)
6. A. Laszuk, Stan informatyzacji archiwów państwowych, „Archeion" t. 107 (2004), s. 171-200.
7. W. Babik, Digitalizacja zbiorów bibliotecznych i archiwalnych to odpowiedź, ale jakie jest pytanie?, „PTINT Praktyka i Teoria Informacji Naukowej i Technicznej", 2005, nr 1, s. 4.
8. W. Chorążyczewski, Klasyczna droga informatyzacji w archiwach, [w:] Problemy archiwalnych systemów informatycznych, t. 5, Symposia Archivistica, red. J. Bednarek i P. Perzyna, Warszawa-Łódź 2019, s. 21–28.
9. M. Cołbecka, Usługi informacyjne archiwów, Warszawa 2025.
10. H. Niestrój, Retrokonwersja pomocy archiwalnych, „Archeion", t. 117, 2016, s. 41–42.
11. Archeion, t. 119, 2018 (artykuły poświęcone retrokonwersji w archiwach).
12. Program retrokonwersji pomocy archiwalnych – cele i założenia - Załącznik nr 1 do Pisma NDAP Wojciecha Woźniaka do Dyrektorów Archiwów Państwowych z dnia 29 lipca 2016 r. Dostęp 06.05.2020. http://www.ifar.pl/index.php/topic,3139.0.html?PHPSESSID=9dfa365bea7cc53e2546c40b9d088035
13. ISAD(G): General International Standard Archival Description Second Edition Adopted by the Committee on Descriptive Standards Stockholm, Sweden, 19-22 September 1999
14. A. Baniecki, ISAD(G) – światowy system wielopoziomowego opisu materiałów archiwalnych. Wprowadzenie do zagadnienia, „Archeion", t. 108, 2005, s. 241–269.
15. A. Laszuk, Standardy międzynarodowej rady archiwów – od praktyki do teorii? [w:] Toruńskie konfrontacje archiwalne, t. 2, Teoria archiwalna wczoraj – dziś – jutro, red. i wprow. W. Chorążyczewski, A. Rosa, Toruń 2011, s. 227-446.
16. B. Ryszewski, Problemy komputeryzacji archiwów, Toruń 1994
17. W. Kwiatkowska, Ogólne uwagi dotyczące Normy opisu materiałów archiwalnych w archiwach państwowych NOMA wersja 0.1, „Archiwista Polski", 2016, nr 1, s. 71–75.
18. B. Konopa, Archiwizacja Webu w Europie – narodowe archiwa Sieci, „Archeion", t. 121, 2020, s. 445–465.
19. B. Konopa, Witryna internetowa jako materiał archiwalny, „Archiwa – Kancelarie – Zbiory" 2016, t. 7(9), s. 113–120.
20. B. Konopa, Zachowanie różnorodności Sieci w archiwach Webu, „Toruńskie Studia Bibliologiczne", t. 22, 2019, s. 45-65.
21. M. Wilkowski, Jak korzystać w Wayback Machine, [on-line] https://wilkowski.org/waybackmachine [dostęp: 8.06.2020].
22. M. Wilkowski M, Oddolne archiwizacje Internetu jako działania społeczne, „Archiwa – Kancelarie – Zbiory" 2015, t. 6(8), s. 207–220.
23. W. Woźniak W., Archiwizacja Internetu – próba podsumowania dotychczasowych prac i ustaleń, „Archiwa – Kancelarie – Zbiory" 2019, t. 10(12), s. 75–98.
24. R. Stępień, Możliwości zastosowania sztucznej inteligencji i blockchain w działalności archiwalnej. Przegląd doświadczeń zagranicznych, „Archeion", t. 122, 2021, s. 69-93.
25. L. Duranti, Why a world gone digital needs archival theory more than ever before? „Archeion", 123, 2022, s. 10-30.
26. J. Davet, B. Hamidzadech, P. Franks, Archivist in the machine: paradata for AI-based automation in the archives, „Archival Sciecne", v. 23, 2023, s. 275-295.
27. K. Pepłowska, Najnowsze trendy w archiwistyce światowej. Na marginesie obrad Międzynarodowej Rady Archiwów w Adelajdzie „Designing the Archive 2019", „Archeion", t. 121, 2020, s. 372-410.
28. J. Adamus-Kowalska, Aktotwórca, archiwotwórca i użytkownik informacji archiwalnej: wzajemne relacje w świetle rozwoju nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych, „Archeion", t. 123, 2023, s. 218-242.
29. K. Pepłowska, Biurowość w czasach pandemii. Wpływ epidemii COVID-19 na informatyzację biurowości w jednostkach administracji samorządowej, „Archeion", t. 122, 2021, s. 281-309.
30. COVID-19 as a driver for change in audiovisual archives Six observations from a virtual exchange between professionals. Report, https://www.fina.gov.pl/docs/1/FIATIFTA_COVID-19-as-a-driver-for-change-in-audiovisual-archives-final_2.pdf (dostęp 26.09.2024)

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	**Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć**

Ćwiczenia laboratoryjne	15
Pozostałe godziny w kontakcie	2
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie prezentacji multimedialnej	8
Łączny nakład pracy studenta	**Liczba godzin** 30
Liczba punktów ECTS	**ECTS** 1

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut